

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

Broj: 00-67/13-30/
Podgorica, 26. mart 2013. godine

ODBORU ZA MEĐUNARODNE ODNOSI I ISELJENIKE

Na osnovu člana 210 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, podnosim Izvještaj o Studijskoj posjeti Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora i drugim relevantnim institucijama Republike Hrvatske koje se bave ljudskim pravima i pravima nacionalnih manjina, održanoj 20. i 21. marta 2013. godine u Zagrebu.

DOSTAVLJENO:

- doc.dr Miodragu Vukoviću, predsjedniku Odbora,
- Vesni Radulović, sekretaru Odbora,
- članovima Odbora za ljudska prava i slobode

ŠEF DELEGACIJE

dr Halil Duković

IZVJEŠTAJ

o Studijskoj posjeti Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora i drugim relevantnim institucijama koje se bave ljudskim pravima i pravima nacionalnih manjina, održanoj 20. i 21. marta 2013. godine

Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore u sastavu: dr Halil Duković, predsjednik Odbora, dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika, članovi Odbora: doc. dr Srđa Popović, Kemal Zoronjić, Ljerka Dragičević i mr Dritan Abazović boravila je u dvodnevnoj Studijskoj posjeti Hrvatskom saboru i drugim relevantnim institucijama Republike Hrvatske koje se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i prava nacionalnih manjina, održanoj 20. i 21. marta 2013. godine.

Prvog radnog dana Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore se sastala sa: Lorom Vidović, pučkom pravobraniteljicom, Milom Jelavić, pravobraniteljicom za djecu, Ankom Slonjšak, pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom i Sanjom Oluški Radaković, načelnicom Stručne službe institucije Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova.

Takođe, sastanci su održani sa Bahrijom Sejfić, pomoćnicom direktora Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Danijelom Gauber, službenicom Jedinice za suzbijanje trgovine ljudima i međunarodnu saradnju, kao i sa Aleksandrom Tolnauerom, predsjednikom Savjeta za nacionalne manjine.

U popodnevним satima prvog dana posjete, članovi Odbora za ljudska prava i slobode posjetili su Polikliniku za zaštitu djece Grada Zagreba i Nacionalnu zajednicu Crnogoraca u Hrvatskoj.

Drugog dana studijske posjete, Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore se sastala sa: predsjednikom i članovima Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, predsjednikom i članovima Odbora za vanjsku politiku i Odbora za evropske integracije, kao i sa predsjednicom i članicama Odbora za ravnopravnost polova Hrvatskog sabora.

Studijska posjeta Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora i drugim relevantnim institucijama koje se bave ljudskim pravima i pravima nacionalnih manjina ocijenjena je veoma uspješnom, a razmjena iskustava, dobrih praksi, konstruktivni razgovori i uspostavljeni kontakti, članovima Odbora za ljudska prava i slobode biće veoma korisni u budućem radu.

Sastanak Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa Pučkom pravobraniteljicom, Pravobraniteljicom za djecu, Pravobraniteljicom za osobe sa invaliditetom i Načelnicom Stručne službe Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova

Na sastanku sa Lorom Vidović, pučkom pravobraniteljicom, Milom Jelavić, pravobraniteljicom za djecu, Ankom Slonjšak, pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom i Sanjom Oluški Radaković, načelnicom Stručne službe institucije Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova upoznale su članove Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode sa načinom na koji u Hrvatskoj funkcionišu četiri pravobranitelja koji su ustanovljeni posebnim zakonima. Po ocjeni pravobraniteljica, taj model ima prednosti u odnosu na jedinstveni model institucije Ombudsmana, jer se veća pažnja posvećuje ovim posebnim kategorijama stanovništva i njihovim pravima. Mišljenja su da je to poželjan oblik organizovanja pravobraniteljstva, ne samo za region, nego i šire, ali da je na samoj državi da se opredijeli za model koji smatra najboljim. Takođe, upoznale su Delegaciju Odbora da je razmatrana mogućnost formiranja jedinstvene institucije pravobraniteljstva u Hrvatskoj, ali da je preovladalo

mišljenje da je zbog efikasnije i potpunije zaštite prava posebno osjetljivih kategorija stanovništva, bolje da postoje posebne institucije.

Lora Vidović, pučka pravobraniteljica, koja je odnedavno na čelu te institucije, saopštila je da je institucija Pučkog pravobranitelja ustanovljena Ustavom Republike Hrvatske 1992. godine i predstavlja centralno tijelo za zaštitu od diskriminacije i nacionalni preventivni mehanizam za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka. U svom radu Pučki pravobranitelj Hrvatske postupa u skladu sa načelima promovisanja i zaštite ljudskih prava, samostalnosti i nezavisnosti i principom pravičnosti, jednakosti, etičnosti, nepristranosti i dobrog upravljanja. Pučki pravobranitelj postupa po pritužbama građana, a radi ispitivanja pojedinačnih ili grupnih povreda prava može pokrenuti postupak na sopstvenu inicijativu. Pučki pravobranitelj ne postupa u slučajevima o kojima se vodi sudski postupak, osim ako se radi o neopravdano dugom trajanju postupka ili jasnoj zloupotrebi ovlaštenja. Istakla je da Pučki pravobranitelj podnosi godišnji Izvještaj o radu, kao i Izvještaj o pojavama diskriminacije, a u narednom periodu će odlučiti da li će i dalje biti dva ili objedinjeni izvještaj. Naglasila je da po novom Zakonu o Pučkom pravobranitelju, Pučki pravobranitelj može učestvovati i u radu sjednica Hrvatskog sabora.

Pravobraniteljica za djecu, Mila Jelavić je upoznala članove Odbora da ta institucija u Republici Hrvatskoj postoji deset godina i osnovana je po Preporuci Odbora za prava djeteta UN-a koji su sugerisali osnivanje samostalnog Ombudsmana za djecu koji će pratiti primjenu Konvencije UN za prava djeteta i usklađivanje zakonodavstva u ovoj oblasti. U nadležnosti Institucije pravobraniteljice za djecu ima nadležnost da prati usklađenost zakona i drugih propisa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece s odredbama Ustava Republike Hrvatske, Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece. Prati izvršavanje obaveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih dokumenata, primjenu svih propisa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece, kao i povrede pojedinačnih prava djece. Takođe, proučava opšte pojave i načine povreda prava i interesa djece. Uz to, obavještava javnost o stanju prava djece, upoznaje i savjetuje djecu o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa, saraduje s djecom, a može učestvovati u postupku koji prethodi donošenju propisa koji se odnose na prava djece. Saopštila je da imaju odličnu saradnju sa Odborom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora, kao matičnim odborom i da predstavnici institucije prisustvuju na svim sjednicama kada se raspravlja o pravima djeteta, a da konkretnim predlozima i sugestijama na predložene zakone nastoje doprinijeti poboljšanju zakonskih tekstova, sve u najboljem interesu djeteta.

Pravobraniteljica za osobe sa invaliditetom Anka Slonjšak je istakla da ta institucija postoji pet godina, a osnovana je na inicijativu Pokreta osoba sa invaliditetom, u saradnji sa nadležnim ministarstvima, po modelu iz Austrije i Švedske. Položaj osoba sa invaliditetom u Republici Hrvatskoj kojih ima oko 11, 5 % od ukupnog stanovništva, odnosno 520 480 lica prema rezultatima popisa iz 2012. godine, iz dana u dan se poboljšava, ali je potrebno još raditi, posebno u pogledu obezbjeđivanja pristupačnosti objekata ovim osobama. Obavijestila je da je Konvencija o pravima osoba s invaliditetom usvojena 13. decembra 2006. godine, a Republika Hrvatska je potpisala i ratifikovala Konvenciju. Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom prima individualne pritužbe osoba s invaliditetom i onih koji rade u njihovu korist, razmatra slučajeve u kojima se žale na povredu prava osoba s invaliditetom i u kontaktu s institucijama koje su zadužene za rješavanje tih pitanja, nastoji postići najpovoljnije rješenje. Ako na osnovu postupanja po prijavama stranaka, pravobraniteljica utvrdi da zakonske odredbe ne doprinose zaštiti osoba s invaliditetom, može inicirati donošenje izmjena zakona i drugih propisa koji se odnose na prava i zaštitu osoba s invaliditetom. Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom pruža savjetodavnu pomoć osobama s invaliditetom o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa. Pored toga, Institucija Pravobraniteljice za osobe sa invaliditetom ostvaruje uvid u prostorije u kojima borave, rade ili su privremeno ili trajno smještene osobe s invaliditetom.

Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom saraduje sa udruženjima osoba s invaliditetom i udruženjima koja programski djeluju u korist osoba s invaliditetom. Značajno je da se osobe sa invaliditetom ne posmatraju kao lica koja imaju smetnje, već kao lica koja u skladu sa preostalim sposobnostima mogu da obavljaju značajne poslove. Saopštila je da u Instituciji radi Pravobraniteljica, dva zamjenika i pet savjetnika u stručnoj i opštoj službi.

Načelnica Stručne službe Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Sanja Oluški Radaković je saopštila da postupaju po pritužbama na diskriminaciju po osnovu pola, bračnog ili porodičnog statusa i seksualne orijentacije. Takođe, prate sprovođenje Zakona o ravnopravnosti spolova Republike Hrvatske i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti polova. Takođe, prate sprovođenje Zakona o suzbijanju diskriminacije. Instituciji se obraćaju i žene i muškarci, s tim što je veći broj pritužbi od žena, a naročito zbog diskriminacije na tržištu rada.

Sredstva za rad pravobranitelja se obezbjeđuju državnim Budžetom, u posebnom razdjelu. Svi pravobranitelji su u obavezi da podnose izvještaje o radu Hrvatskom saboru. Pravobraniteljice su saopštile da imaju dobru i kontinuiranu, gotovo svakodnevnu saradnju sa Odborom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora, ali i drugim radnim tijelima, da prisustvuju velikom broju sjednica Odbora, u zavisnosti od teme o kojoj je riječ. Kvalitet saradnje pravobraniteljica sa Hrvatskim saborom i radnim tijelima zavisi od aktivnosti koje pravobranitelji preduzimaju, a veoma je važna njihova međusobna saradnja i koordinacija aktivnosti u nastupu pred Hrvatskim saborom.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, dr Halil Duković je zahvalio pravobraniteljicama na izdvojenom vremenu za sastanak i svim informacijama koje će biti korisne u radu Odbora za ljudska prava i slobode. Zahvalio je na podršci koju Hrvatski sabor i država Hrvatska u kontinuitetu pružaju Crnoj Gori, na njenom putu evropskih integracija. Čestitao je Hrvatskoj na skorom članstvu u Evropskoj uniji, koje će, u skladu sa potpisanim sporazumom o pristupanju, zvanično postati članica EU 1. jula 2013. godine. Članovi Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode su upoznali sagovornice iz Republike Hrvatske sa načinom na koji funkcioniše institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, navodeći da je Ombudsman nacionalni mehanizam za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog postupanja ili kažnjavanja i institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije. Takođe, saopštili su da Zaštitnik ima četiri zamjenika: za prevenciju torture, zaštitu od diskriminacije, državnu upravu i za prava djeteta. Istakli su specifičan model finansiranja institucije Zaštitnika, jer zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku odnedavno podnosi Odbor za ljudska prava i slobode, kao nadležno radno tijelo, na predlog Zaštitnika. Saopštili su da je saradnja Odbora za ljudska prava i slobode sa Zaštitnikom veoma dobra, da Zaštitnik učestvuje na brojnim sjednicama, ali i drugim aktivnostima u organizaciji Odbora za ljudska prava i slobode. Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je saopštio da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore ustavna kategorija, da ga bira Skupština većinom glasova svih poslanika, a da ga predlaže Predsjednik Crne Gore. Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore utvrđeno je da Zaštitnik ima jednog ili više zamjenika. U instituciji Zaštitnika radi oko 30 lica, a po ocjeni Predsjednika Odbora, taj broj je dovoljan, imajući u vidu da Crna Gora ima 620 000 stanovnika. Institucija Zaštitnika u crnogorskom društvu je zaživjela i Zaštitnik je nezavisan u svom radu. Izvještaji koje Zaštitnik podnosi Skupštini, a koje Odbor za ljudska prava i slobode razmatra kao nadležno radno tijelo, prihvataju se gotovo konsenzusom, nezavisno od toga da li su poslanici iz redova vlasti ili opozicije.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je saopštio da je Zaštitnik, na poziv Odbora za ljudska prava i slobode, prisustvovao posjetama brojnim institucijama u kojima su smještene lica, u cilju uvida mogućeg kršenja ljudskih prava i sloboda. Istakao je da je, pored godišnjeg izvještaja o radu, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na zahtjev Odbora, sačinio i podnio Odboru brojne posebne izvještaje, među kojima su: Poseban izvještaj o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, Poseban izvještaj o ostvarivanju prava na povraćaj imovinskih prava i obeštećenje, Poseban

izvještaj o stanju jedinica Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode, Izvještaj o zaštiti od diskriminacije u prvom polugodištu 2011. godine, Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori i Izvještaj o seksualnom iskorišćavanju djece, koje je Odbor razmotrio i donio odgovarajuće zaključke.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, navodeći da je izmjenama Poslovnika Skupštine Crne Gore u julu 2012. godine, definisano da, između ostalog, "Odbor za ljudska prava i slobode razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana", upitao je na koji način Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora postupa po pritužbama građana, da li je to samo u nadležnosti pravobraniteljica ili i odbori imaju svoju ulogu. Saopštio je da je Odbor za ljudska prava i slobode donio Zaključak kojim je definisano da predstavke i obraćanja građana i pravnih lica upućene Odboru razmatra tek nakon što predstavke razmotri nadležna institucija, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, a građani budu nezadovoljni postupanjem Zaštitnika po određenoj predstavci. Odbor se neće miješati u nadležnost Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i narušavati nezavisnost ove institucije, kojoj je Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore utvrđeno pravo građana da se za povredu prava mogu obraćati Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Drugačijim postupanjem, s jedne strane, stvorili bi se problemi u funkcionisanju institucije Ombudsmana i samog Odbora, a sa druge, ni sami građani ne bi znali kome da se obrate.

Saopšteno je da pravobraniteljice postupaju po pritužbama građana, dok u Hrvatskom saboru postoji poseban Odbor za predstavke i pritužbe građana, ali i Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina takođe se upućuje određeni broj predstavki. Ocijenjeno je da iz pojedinačnih pritužbi građana treba izvesti opšte zaključke, pa tematski razmotriti problem sa kojima se građani najčešće susreću. Sudeći po pritužbama koje Pučki pravobranitelj dobija, može se zaključiti da su u vremenu ekonomske krize najugroženija socijalna prava. Sekretar Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora Ružica Đikić je pojasnila da u Hrvatskom saboru postoji poseban Odbor za predstavke i pritužbe, ali da se predstavke i pritužbe šalju i njihovom Odboru i pravobraniteljicama i ocijenila je problematičnim što se predstavke upućuju na više adresa. Takođe, iz Odbora značajan broj pritužbi prosleđuju pravobraniteljima koji ih obrade i o tome naknadno obavijeste Odbor.

Govoreći o nezavisnosti institucije Pučkog pravobranitelja, Lora Vidović je saopštila da je najvažnija finansijska nezavisnost, da sredstva dobijaju u okviru posebnog razdjela u Budžetu, a da nijedan organ ili institucija ne može da im odredi kojim temama će se baviti, već aktivnosti realizuju po sopstvenoj procjeni. Najčešće nijesu zadovoljni sredstvima koja dobiju, jer ukoliko žele realizovati dodatne aktivnosti i programe koji ne podrazumijevaju osnovnu nadležnost, potrebno je više sredstava. Budžetom za 2013. godinu opredijeljena su im sredstva koja su ili na nivou prethodnih godina ili su neznatno umanjena.

Takođe, Pučka pravobraniteljica je istakla da je nezavisna u pisanju izvještaja, a da isto važi i za ostale pravobraniteljice. Često, iz godine u godinu, ponavljaju iste preporuke i upućuju ih istim institucijama, ali se sistem teško i sporo mijenja, pa je neophodno tako raditi i stalno podsjećati u cilju poboljšanja stanja ljudskih prava.

Poslanica dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, je upitala da li su pravobraniteljice zadovoljne saradnjom sa sudstvom i tužilaštvom.

Pučka pravobraniteljica je odgovorila da i u Hrvatskoj postoje problemi oko dugog trajanja sudskih postupaka, a da pravobranitelji ne mogu ulaziti u meritum stvari, ali se mogu uključiti kada sudski postupci neopravdano dugo traju.

Pravobraniteljica za osobe sa invaliditetom je saopštila da građani od njih često zahtijevaju da ih zastupaju na sudu, što nije moguće, pa ih upućuju da iskoriste sistem besplatne pravne pomoći, ali i tu postoje određeni problemi, jer se događa da lice sa invaliditetom raspolaže finansijskim sredstvima koja su veća od utvrđenog cenzusa za besplatnu pravnu pomoć. Takođe, istakla je da se osobe sa invaliditetom, uprkos značajnom

napretku, još uvijek suočavaju sa brojnim problemima, a da je problem pristupačnosti objekata u javnoj upotrebi jedan od ključnih.

Članovi crnogorske Delegacije su saopštili da se i u Crnoj Gori lica sa invaliditetom suočavaju sa brojnim problemima, prvenstveno sa problemom pristupačnosti, a da čak ni u Skupštini nije obezbijeđen prilaz ovim osobama. Imajući u vidu da je Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata utvrđeno da do avgusta 2013. godine treba sve objekte u javnoj upotrebi prilagoditi osobama sa invaliditetom, istakli su nadu i očekivanje da će se stanje u ovoj oblasti popraviti. Saopštili su da poslodavci mnogo češće uplaćuju sredstva Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, nego što zapošljavaju ova lica, a takođe, i nevladine organizacije koje se bave zaštitom prava osoba sa invaliditetom često nijesu stručno osposobljene za izradu kvalitetnih projekata kojima bi aplicirali za sredstva Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Poslanica Ljerka Dragičević je saopštila da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na zahtjev Odbora, uvijek dostavljao i posebne izvještaje o stanju ljudskih prava u pojedinim oblastima. Navela je da i u Crnoj Gori postoji problem dugog trajanja sudskih postupaka, posebno imovinsko-pravnih sporova. Svim institucijama, kako u Crnoj Gori, tako i u okruženju predstoji puno rada na unapređenju ljudskih prava i sloboda, a podsjetila je i da u Norveškoj, koja važi za demokratsku zemlju, sa visokim stepenom poštovanja ljudskih prava i sloboda svih njenih građana, Ombudsman ima dosta posla. Takođe, naglasila je da je Zakonom utvrđeno da će predsjednik Crne Gore, predsjednik Skupštine, predsjednik i članovi Vlade Crne Gore, predsjednik opštine, gradonačelnik Glavnog grada i gradonačelnik Prijestonice primiti Zaštitnika na njegov zahtjev, bez odlaganja.

Pravobraniteljica za djecu Mila Jelavić je saopštila da su ljudi svjesniji problema sa kojima se suočavaju i svojih prava koja su im zakonima zagarantovana, pa se češće obraćaju tražeći zaštitu njihovih prava. Navodeći da Hrvatska ima oko 950 000 djece, što je oko 20% ukupnog stanovništva, a da je prisutan negativan prirodni priraštaj, saopštila je da je i broj pritužbi na kršenje prava djeteta veći. U vezi sa prijemom ombudsmana kod predstavnika ključnih državnih organa, saopštila je da su iskustva različita i da najčešće zavisi od osobe koja je na čelu određene institucije i od samog problema zbog kojeg se prijem zahtijeva.

Put Republike Hrvatske za sticanje punopravnog članstva u Evropskoj uniji, integracioni proces, usklađivanje zakonodavstva i monitoring od strane Evropske komisije doprinijeli su da se stepen poštovanja ljudskih prava u Hrvatskoj, rad svih državnih institucija i opšte stanje u državi u velikoj mjeri poboljšaju, pa je Hrvatska ispunila uslove za članstvo u Evropskoj uniji.

Sastanak Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa pomoćnikom direktora Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Bahrijom Sejfić i službenicom Jedinice za suzbijanje trgovine ljudima i međunarodnu saradnju, Danijelom Gauber

Na sastanku sa pomoćnikom direktora Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Bahrijom Sejfić i službenicom Jedinice za suzbijanje trgovine ljudima i međunarodnu saradnju, Danijelom Gauber Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode crnogorskog Parlamenta upoznata je sa nadležnošću ove institucije.

Pomoćnica direktora Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Bahrija Sejfić je saopštila da se Ured bavi politikom promocije i zaštite ljudskih prava, naročito prava nacionalnih manjina, kao i razmatranjem stanja pojedinih oblasti, segmenata i komponenti ljudskih prava i prava nacionalnih manjina. Takođe, Ured prati primjenu Okvirne konvencije Savjeta Evrope o zaštiti nacionalnih manjina i koordinira izradu izvještaja o sprovođenju Okvirne konvencije, tako da je u toku izrada četvrtog izvještaja koji treba podnijeti do početka naredne godine. Upoznala je članove Delegacije sa više nacionalnih planova i programa, među kojima su: Nacionalni

program zaštite i promovisanja ljudskih prava, Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije, Nacionalni plan suzbijanja trgovine ljudima, Nacionalni program za Rome i Akcioni plan Dekada za uključivanje Roma 2005-2015. Istakla je da od jula 2012. godine Hrvatska predsjedava Dekadom za uključivanje Roma, nakon čega će, u junu 2013. godine, tu ulogu preuzeti Crna Gora. U okviru predsjedavanja Dekadom za uključivanje Roma, realizovane su značajne aktivnosti, planirano je održavanje pet međunarodnih konferencija, od kojih je Konferencija o mogućnosti korišćenja evropskih fondova već realizovana.

Ured saraduje sa nadležnim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave, kao i sa tijelima lokalne i regionalne samouprave, pučkim pravobraniteljem, posebnim pravobraniteljima i Savjetom za nacionalne manjine. Posebnu saradnju, u dijelu sprovođenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Ured ostvaruje sa Ministarstvom uprave, Ministarstvom pravosuđa i Ministarstvom kulture.

Saopštila je da je 2002. godine donešen Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina kojim su značajno unaprijeđena njihova prava, jer im je osiguran visok nivo prava, u skladu sa međunarodnim standardima. Formirano je i Koordinaciono tijelo za izvještavanje o sprovođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Izvještaj o sprovođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina Vlada godišnje podnosi Hrvatskom saboru, a u njemu se daje ocjena stanja i preporuke za unapređenje tog stanja. U praksi, Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina najbolje se sprovodi u oblasti obrazovanja i kulturne autonomije. Hrvatska je bila u obavezi da donese i Akcioni plan za sprovođenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, a godišnje se podnosi izvještaj o realizaciji tog Akcionog plana.

U Republici Hrvatskoj priznate su 22 nacionalne manjine i to: Albanci, Austrijanci, Bošnjaci, Bugari, Crnogorci, Česi, Mađari, Makedonci, Nijemci, Poljaci, Romi, Rumuni, Rusi, Rusini, Slovaci, Slovenci, Srbi, Italijani, Turci, Ukrajinci, Vlasi i Jevreji, a 19 nacionalnih manjina je organizovano u vijeća.

Pravo nacionalnih manjina na upotrebu jezika i pisma nije na zadovoljavajućem nivou, a jedinice lokalne samouprave dužne su svoje statute uskladiti sa odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Osim toga, pripadnici nacionalnih manjina imaju teškoća u ostvarivanju prava na pristup medijima i u zapošljavanju, ali i pripadnici većinskog stanovništva imaju problema u zapošljavanju, prvenstveno zbog aktuelne ekonomske krize. Pomoćnica direktora Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je saopštila da pripadnici manjinskih naroda imaju prednost u zapošljavanju, ali pod jednakim uslovima. Analizom zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda u organima državne i lokalne uprave utvrđeno je da pripadnici manjinskih naroda nijesu dovoljno zastupljeni u ovim organima. Pripadnici nacionalnih manjina učestvuju u procesu odlučivanja na svim nivoima, a u Hrvatskom saboru je osam zastupnika nacionalnih manjina.

Pomoćnica direktora Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je istakla da značajne napore ulažu na jačanju svijesti o važnosti poštovanja multinacionalizma. Njegovanje multinacionalizma i multikulturalizma predstavlja posebnu vrijednost Republike Hrvatske.

Danijela Gauber, službenica Jedinice za suzbijanje trgovine ljudima i međunarodnu saradnju je saopštila da se Ured bavi i pitanjima sprječavanja trgovine ljudima, a da je od 2002. godine Hrvatska ratifikovala brojna međunarodna dokumenta u ovoj oblasti, kao što su: Konvencija UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala i dodatni protokoli: Protokol za sprečavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudima, posebno ženama i djecom, Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i vazduhom. Takođe, Hrvatska je ratifikovala Konvenciju o pravima djeteta i Konvenciju SE o sprječavanju trgovine ljudima. Formiran je Nacionalni odbor za sprečavanje trgovine ljudima, Operativni tim i Nacionalni koordinator koji u saradnji sa drugim državnim organima nastoje doprinijeti smanjivanju ove pojave. Nacionalni odbor je političko tijelo koje se sastaje jednom godišnje, dok se Operativni tim sastaje jednom mjesečno. Republika Hrvatska ima dva nacionalna skloništa za žrtve trgovine ljudima, koje uglavnom vode nevladine organizacije. Prema statističkim podacima, od 2002. godine do danas

je registrovano 120 žrtava trgovine ljudima, koji su uglavnom seksualno eksploatisani, dok ima i slučajeve radne eksploatacije.

Ured prikuplja i objavljuje podatke o zločinima iz mržnje, ostvarujući na taj način središnju poziciju tijela ovlaštenog za saradnju sa Organizacijom za evropsku bezbjednost i saradnju i saraduje s drugim međunarodnim organizacijama koje se bave tim pitanjima. Formirana je Radna grupa za praćenje ovih slučajeva, utvrđeni su subjekti, nosioci ključnih aktivnosti, obrasci za praćenje trenda, vodi se evidencija po kom osnovu je bio zločin iz mržnje. Direktor Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je kontakt osoba za ovu problematiku. Održavaju se edukacije policijskih službenika i zaposlenih u pravosuđu.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je saopštio da je u Crnoj Gori stvoren adekvatan normativni i institucionalni okvir za zaštitu ljudskih i manjinskih prava. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava ima veoma važnu ulogu u cijelom tom procesu. Odnos države prema manjinama govori o stepenu demokratije u državi i društvu. U Crnoj Gori postoji šest savjeta manjinskih naroda koji imaju veoma važnu ulogu, jer na najbolji način mogu da doprinesu očuvanju ukupnog nacionalnog identiteta i unapređenju prava i sloboda pripadnika manjinskih naroda. Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava je važna institucija za podršku aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta. Podsjetio je da se sredstva Fonda obezbjeđuju u Budžetu Crne Gore i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom, a da se za Fond izdvaja najmanje 0,15% od ukupnih budžetskih sredstava umanjениh za budžet državnih fondova i kapitalni budžet. Mišljenja je da treba utvrditi jasne, precizne i mjerljive kriterijume za vrednovanje projekata, indikatore za mjerenje učinaka realizovanih projekata i sprovesti monitoring i evaluaciju podržanih projekata. Predsjednik Odbora je saopštio da se i u Crnoj Gori pripadnici manjinskih naroda suočavaju sa sličnim problemima kao u Hrvatskoj, a da je ključni problem u zapošljavanju uzrokovan ekonomskom krizom. Naveo je da je urađena Informacija o zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima državne uprave, lokalne samouprave i javnim službama i na osnovu dobijenih podataka, utvrđeno je da nijesu u dovoljnoj mjeri zastupljeni, a posebno je mala njihova zastupljenost na mjestima odlučivanja i rukovodećim funkcijama. Predsjednik Odbora se interesovao za to u kojoj mjeri i na koji način je pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Hrvatskoj omogućena upotreba jezika i pisma. Informisao ih je da i u Crnoj Gori postoji sklonište za žrtve trgovine ljudima i da država pomaže u rješavanju ovog ozbiljnog problema. Podsjećajući da je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava formiralo Radnu grupu za izradu zakona o izboru i upotrebi nacionalnih simbola, predsjednik Odbora je upitao na koji način je u Hrvatskoj definisana upotreba nacionalnih simbola.

Poslanik Kemal Zoronjić se interesovao za način raspodjele sredstava za projekte u cilju podrške manjinskim narodima, kao i za kriterijume po kojima se raspodjela vrši.

Bahrija Sejfić, pomoćnica direktora Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je ponovila da u Hrvatskoj postoje 22 nacionalne manjine, a da su izmjenama Ustava iz 2010. godine, sve nacionalne manjine nabrojane u Preambuli Ustava. Saopštila je da je pripadnicima manjinskih naroda omogućena upotreba jezika i pisma, kao i učešće u procesu odlučivanja na svim nivoima, a da je u Hrvatskom saboru osam zastupnika nacionalnih manjina. Na lokalnom nivou, 2011. godine održani su treći izbori za vijeća nacionalnih manjina. Savjet za nacionalne manjine daje saglasnost koordinacijama vijeća nacionalnih manjina za upotrebu nacionalnih simbola. Koordinacije vijeća nacionalnih manjina su postale pravna lica, izmjenama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina imaju mogućnost da se registruju i zatraže sredstva iz Budžeta. Na državnom nivou postoji Savjet za nacionalne manjine. Vijeća i predstavnici manjina saraduju na lokalnom, županijskom i državnom nivou. Istakla je da je Hrvatska sklopila pet sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina i to sa: Crnom Gorom, Mađarskom, Italijom, Srbijom i Makedonijom, a formirani su i mješoviti odbori za sprovođenje

sporazuma. Poslanica Ljerka Dragičević je informisala da sa Crnom Gorom još uvijek nije formiran mješoviti odbor. Pomoćnica direktora Ureda je saopštila da je 2012. godine podijeljeno 40 miliona kuna iz Budžeta Republike Hrvatske za savjete. Kontrola trošenja budžetskih sredstava je veoma stroga. Saopštila je da u njihovom Uredu radi pet pripadnika nacionalnih manjina.

Poslanica dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora je upitala koliko često se obraćaju javnosti i kakva je generalno saradnja sa medijima u vezi tretiranja problema trgovine ljudima, a službenica Jedinice za borbu protiv trgovine ljudima je saopštila da realizuju brojne kampanje, okrugle stolove, seminare, konferencije za medije, što ocjenjuje veoma važnim u suzbijanju ove pojave, a takođe, naglasila je da podnose godišnji izvještaj o ovoj pojavi.

Sastanak Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode sa predsjednikom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske Aleksandrom Tolnauerom

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, g-din Aleksandar Tolnauer je saopštio da je Savjet autonomno tijelo osnovano na osnovu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina koji je Hrvatski sabor donio 2002. godine. Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina je, po ocjenama mnogih eksperata i relevantnih institucija, jedan od najboljih zakona, a region i Evropa mogu da im zavide na jako dobrim rješenjima sadržanim u njemu. Savjet je osnovan sa ciljem da omogući kvalitetnije i djelotvornije učešće nacionalnih manjina u javnom životu Republike Hrvatske.

Savjet je krovno tijelo nacionalnih manjina na državnom nivou koje povezuje institucije i interese nacionalnih manjina, ima pravo da Saboru i Vladi predlaže rasprave o pitanjima koja smatra važnim, posebno oko sprovođenja Ustavnog zakona i posebnih zakona kojima su uređena prava nacionalnih manjina.

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Hrvatske je saopštio da Savjet ima 20 članova, a u njemu postoje tri vrste zastupljenosti. Interesantan je sastav Savjeta, u koji automatski ulaze saborski zastupnici nacionalnih manjina. Pet članova Savjeta su predstavnici nacionalnih manjina iz stručnih, kulturnih, vjerskih i naučnih krugova i predstavnici manjinskih udruženja, koje imenuje Vlada, na predlog udruženja, pravnih lica i građana pripadnika nacionalnih manjina. Oni imaju dvostruki legitimitet, jer su predloženi od svojih manjinskih udruženja, a potvrđeni od Vlade. Treća grupa, njih sedam, su predstavnici iz Vijeća za nacionalne manjine. Savjet se bavi i raspodjelom sredstava nacionalnim manjinama za projekte, ali se ta sredstva raspodjeljuju po precizno utvrđenim kriterijumima, a kontrola trošenja sredstava, kao i monitoring realizacije projekata su veoma jasni, detaljni i precizno uređeni.

U Republici Hrvatskoj priznate su 22 nacionalne manjine i to: Albanci, Austrijanci, Bošnjaci, Bugari, Crnogorci, Česi, Mađari, Makedonci, Nijemci, Poljaci, Romi, Rumuni, Rusi, Rusini, Slovaci, Slovenci, Srbi, Italijani, Turci, Ukrajinci, Vlasi i Jevreji, a 19 nacionalnih manjina je organizovano u vijeća.

Istakao je da su predsjednik i potpredsjednici Savjeta uključeni u sve rasprave o pravima nacionalnih manjina, i na Vladi i u Hrvatskom saboru. Takođe, saopštio je da su mnogi Savjet nazivali "računovodstvom za manjine". Naglasio je da Savjet samostalno raspoređuje sredstva za nacionalne manjine, bez ikakvog spoljnog pritiska. U toku 2013. godine biće podijeljeno sedam miliona eura. Podnose Vladi i Hrvatskom saboru Izvještaj o utrošku sredstava. Kao član pregovaračke grupe za poglavlje 23 Pravosuđe i osnovna prava, istakao je da su manjine dale veliki doprinos u procesu pregovora, a da je Evropska komisija prilikom izrade izvještaja o napretku Hrvatske uvijek tražila izdvojeno mišljenje Savjeta o pravima manjina.

U cilju ostvarivanja manjinskih prava i sloboda Savjet saraduje sa nadležnim državnim organima i tijelima jedinica samouprave, predstavnicima, vijećima i koordinacijama vijeća nacionalnih manjina, udruženjima nacionalnih manjina i pravnim licima koja obavljaju djelatnosti

od interesa za nacionalne manjine, međunarodnim organizacijama i institucijama koje se bave pitanjima nacionalnih manjina, kao i institucijama matičnih država pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Savjet raspoređuje sredstva koja su u državnom Budžetu obezbijeđena za ostvarivanje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina, razmatra izvještaj o ostvarivanju programa i utrošku sredstava dodijeljenih za projekte i o tome izvještava Vladu Republike Hrvatske i Hrvatski sabor.

Savjet za nacionalne manjine daje saglasnost na odluke koordinacija vijeća nacionalnih manjina jedinica lokalne (regionalne) samouprave o odlukama o simbolima nacionalnih manjina i načinu obilježavanja praznika nacionalnih manjina. Savjet sprovodi programe edukacije i informisanja vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Takođe, naveo je da su donijeli Kriterijume za utvrđivanje finansijske podrške, kao i Metodologiju praćenja ostvarivanja programa. Svi nosioci programa koji se finansiraju u obavezi su dostaviti izvještaj o radu i realizaciji projekta, kao i finansijski izvještaj. Ako se programi ne ostvare ili se djelimično ostvare, nosioci su dužni vratiti sredstva u iznosu koji nije izvršen za ugovoreni vremenski period.

Tolnauer je saopštio da je Nacionalna zajednica Crnogoraca jedna od najaktivnijih u Hrvatskoj. Prema rezultatima popisa, 1981. godine u Hrvatskoj je bilo 9818 Crnogoraca, odnosno 0,21%, 1991. ih je bilo 9724, odnosno 0,20%, 2001. godine 4926, odnosno 0,11%, a 2011. godine 4517, odnosno 0,10%.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je upoznao sa institucijama koje se bave manjinskom politikom u Crnoj Gori. Interesovao se kako funkcioniše Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske i kako donose odluke s obzirom na paran broj članova Savjeta. Interesovalo ga je i kako je Hrvatska riješila pitanje upotrebe nacionalnih simbola, da li ima problema u implementaciji Zakona.

Poslanik mr Dritan Abazović je ocijenio dobrim postojanje samo jednog Savjeta za nacionalne manjine, smatrajući da se na taj način efikasnije i efektivnije doprinosi pravima manjinskih naroda. Navodeći da u Crnoj Gori u praksi nije omogućeno da pripadnici manjinskih naroda sudske postupke vode na svom jeziku, upitao je kakvo je stanje u Hrvatskoj. Interesovalo ga je da li Savjet za nacionalne manjine finansira zajedničke projekte koje bi realizovali pripadnici dvije ili više nacionalnih manjina.

Aleksandar Tolnauer je saopštio da je jedno mjesto u Savjetu za nacionalne manjine za sada upražnjeno, tako da je 19 članova Savjeta. Članom 14 Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina definisana je upotreba nacionalnih simbola, kao i obilježavanje nacionalnih praznika. Finansiranje zajedničkih projekata je stvar budućnosti, mada je bilo pokušaja i u prethodnom periodu, ali su u tri konkretna slučaja nastali problemi. Cilj Republike Hrvatske je da obezbijedi integraciju manjina u hrvatsko društvo, uz očuvanje njihovog identiteta, a naglasio je da je demokratija skupa, spora, dosadna i proceduralna, ali da joj sve zemlje teže.

Sastanak Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode sa direktoricom Poliklinike za zaštitu djece Grada Zagreba, Gordanom Flander i pomoćnikom direktorice, Domagojem Štimcem

Dana 20. marta 2013. godine, u poslijepodnevnim satima Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode posjetila je Polikliniku za zaštitu djece Grada Zagreba, upoznali se sa radom ove ustanove, aktivnostima koje sprovodi i uvjerali se da je Poliklinika uspješan model rada sa djecom koja su bile žrtve nasilja, prošla psihičku i fizičku torturu i zaključili da im se u ovoj ustanovi obezbjeđuje maksimalna stručna rehabilitacija i resocijalizacija koju pruža stručan, edukovan i profesionalan multidisciplinarni tim.

Direktorica Poliklinike Gordana Flander je saopštila da ustanova funkcioniše već deset godina, da zapošljava 35 lica, a njena osnovna svrha je pružanje psihološke, socijalne,

psihijatrijske, defektološke i pedijatrijske pomoći djeci sa različitim traumatskim iskustvima, kao i njihovim roditeljima, kako bi se bolje i uspješnije suočili sa posljedicama ovih iskustava. Klinika pruža tretman djeci koja su seksualno, fizički i emocionalno zlostavljana, kao i tretman zanemarenoj djeci. Uz dijagnostičku i forenzičnu obradu, stručnjaci Poliklinike pružaju individualni i grupni savjetodavni rad i podršku djeci i roditeljima. Poliklinika organizuje i sprovodi edukaciju i stručno usavršavanje za lica u ustanovama koje se bave zlostavljanom djecom. Prema istraživanjima, 30 % djece je emocionalno zlostavljano, a oko dvije trećine izloženo je bar povremeno emocionalnom zlostavljanju od strane roditelja. Svako peto dijete je žrtva nekog oblika seksualnog zlostavljanja. Kad se radi o tjelesnom zlostavljanju, većina istraživanja ukazuje na to da je između 20% i 30% djece izloženo tjelesnom nasilju.

Glavni cilj Poliklinike je da pruži efikasnu i sistematsku pomoć zlostavljanoj i zanemarenoj djeci i njihovim porodicama, a za svako dijete je obezbijeđen specijalizovani timski pristup u cilju rješavanja njegovog problema.

U Poliklinici rade četiri psihijatra, 12 psihologa, tri defektologa, dva socijalna radnika, pedijatar, devet medicinskih sestara, računovođa, pravnik, sekretar i direktorica. Finansijska sredstva za funkcionisanje ove ustanove u 2013. planirana su u iznosu od 6-7 miliona kuna.

Direktorica Poliklinike je saopštila da je Poliklinika formirana uz podršku i razumijevanje Grada Zagreba, da se trećina sredstava neophodnih za finansiranje Poliklinike obezbjeđuje od Hrvatskog zavoda za zdravlje, a dvije trećine iz Budžeta Grada Zagreba. Poliklinika za zaštitu djece Grada Zagreba je potpisala Sporazum gradova i regija za sprječavanje seksualnog nasilja nad djecom u okviru Kampanje Savjeta Evrope „Jedno od petoro“, a model Poliklinike je prepoznat i prikazan kao primjer dobre prakse u radu sa seksualno zlostavljanom djecom. Podsjetila je da je učestvovala na Seminaru na temu “Pravosuđe usmjereno na djecu: garantovanje dječjih prava unutar pravnog sistema Evropske unije”, održanom u martu 2013. godine, u Belfastu, gdje je bilo riječi o modernizovanju pravosudnog sistema s ciljem razvoja pristupa koji je više usmjeren na djecu, za šta je potrebno uspostaviti saradnju sa sudovima, ministarstvima i drugim učesnicima u ovom procesu.

U okviru Poliklinike za zaštitu djece Grada Zagreba funkcioniše i “Hrabri telefon” – telefon za zlostavljanu i zanemarenu djecu, nevladina organizacija koja postoji od 1997. godine i čiji je osnovni cilj zaštita djece od zlostavljanja i zanemarivanja. Saopštila je da 60 volontera, uglavnom studenata socijalnog rada i psihologije, radi na liniji “Hrabri telefon”.

Aktivnosti koje volonteri “Hrabrog telefona” realizuju u prostorijama Poliklinike uključuju SOS liniju za zlostavljanu i zanemarenu djecu koju anonimno mogu pozivati žrtve zlostavljanja i njihove porodice ukoliko žele prijaviti slučaj ili dogovoriti tretman za dijete sa stručnjacima Poliklinike. Važne su i aktivnosti usmjerene na podizanje javne svijesti o problemu zlostavljanja, edukacija stručnjaka, kao i sprovođenje naučnih istraživanja.

Sekretar Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, Slava Burić je informisala da je Šef Delegacije Skupštine CG u PSSE u februaru 2013. godine održao sastanak sa Šefom Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori kada je bilo riječi o nastavku Kampanje “Jedno od petoro” u Crnoj Gori. Tom prilikom Šef Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori je najavio da je UNICEF spreman da za potrebe realizacije Kampanje “Jedno od petoro”, uradi istraživanje na temu “Znanje, stavovi i prakse o fenomenu nasilja nad djecom u Crnoj Gori”, što će poslužiti kao polazna osnova za preduzimanje svih daljih aktivnosti od strane nadležnih državnih organa, a u cilju sprečavanja i suzbijanja problema seksualnog nasilja nad djecom. Nakon prikupljenih podataka nadležni organi će moći, u zavisnosti od rezultata istraživanja i konkretnih problema, preduzeti jasne i precizne aktivnosti, a poslije određenog vremenskog perioda sumiraće rezultate kako bi se saznalo koliki je napredak, u ovoj veoma delikatnoj oblasti, postignut. Takođe, postoji ideja da se u Crnoj Gori, uz pomoć međunarodnih organizacija, osnuje ustanova slična Poliklinici za zaštitu djece Grada Zagreba, koja bi na adekvatan način mogla da pruži svu neophodnu pomoć i tretman za djecu žrtve seksualnog zlostavljanja.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je postojanje ove Poliklinike ocijenio veoma značajnim i mišljenja je da bi, po uzoru na nju, u Crnoj Gori, ili u okviru postojećeg sistema zdravstva ili posebno, trebalo osnovati sličnu ustanovu, pri čemu treba urediti i način njenog finansiranja, budući da su upoznati da se Poliklinika u Zagrebu finansira preko Fonda zdravstva i od sredstava iz Budžeta Grada Zagreba. Smatra da bi je najbolje bilo oformiti u Domu zdravlja u Podgorici u kojem već postoji Služba za mentalno zdravlje sa određenim stručnim kadrom koji bi trebalo dodatno edukovati.

Pomoćnik direktorice Poliklinike za zaštitu djece Grada Zagreba Domagoj Štimac je saopštio da je za tretman djece žrtava seksualnog zlostavljanja veoma važan timski rad u koji su uključeni psiholozi, psihijatri, socijalni radnici, defektolozi i pedijatri. U toku dana moguće je obaviti najviše tri forenzična intervjua. Istakao je da u Poliklinici pripremaju i publikuju priručnike za djecu, roditelje, stručna lica kako bi ih edukovali o problemu zlostavljanja djece i posebnom tretmanu djece žrtava zlostavljanja, a posebno seksualnog nasilja nad djecom.

Direktorica Poliklinike je saopštila da je prije deset godina kad u početku rada u Poliklinika bilo zaposleno 22 lica, a da ih je sada 35 i imaju puno više posla nego tada. Istraživanja pokazuju da je internet nasilje i vršnjačko nasilje veoma rasprostranjeno, a da su u početku i stručna lica nedovoljno bila upoznata sa tim problemom. Takođe, ljekari-pedijatri su bili nedovoljno upoznati sa problemom seksualnog nasilja nad djecom. Istraživanja ukazuju da je 39% djece na internetu dobilo sliku gole osobe, 31% ih je dobilo zahtjev da se tako slikaju, a 6% ih se slikalo, dok je njih 14% pošlo na sastanak sa online prijateljem bez znanja roditelja.

Predstavnici Poliklinike za zaštitu djece Grada Zagreba su saopštili da su veoma zadovoljni rezultatima rada, da su prepoznati kako u zemlji, tako i u inostranstvu, a da im posebno zadovoljstvo predstavljaju priznanja i zahvalnost koju im daju lica koja su prošla tretman u njihovoj ustanovi, a sada su odrasli, zreli ljudi.

Direktorica Poliklinike je saopštila da je edukacija veoma važna, kao i da je neophodno stalno usavršavanje stručnog kadra, a sopstvenim primjerom je dokazala da je edukacija bitna, jer je i sama na usavršavanjima u Budimpešti i Americi naučila mnogo o tretmanu djece žrtava seksualnog zlostavljanja. U cijeloj priči i projektu novinari imaju veoma važnu ulogu, pa je saradnja sa medijima ključna za jačanje svijesti društva o ovoj pojavi. Takođe, timski rad na svim nivoima je bitan, od prikupljanja podataka, do procesuiranja slučaja pred nadležnim organima.

Predsjednik Odbora, ljekar po struci, saopštio je da je veoma teško otkriti seksualno nasilje nad djetetom, pogovoto što ljekar nema vremena da se toliko posveti pacijentu, a i roditelji i djeca često prikrivaju pravo stanje. S toga je ključno imati posebno edukovana lica za ovaj problem, a pomoć porodice i cijelog društva veoma je važna.

Sastanak Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode sa Nacionalnom zajednicom Crnogoraca

Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode posjetila je Nacionalnu zajednicu Crnogoraca i u razgovoru sa Radomirom Pavićevićem, predsjednikom Nacionalne zajednice i njegovim saradnicima su informisani o položaju Crnogoraca u Hrvatskoj i aktivnostima koje realizuju na planu očuvanja nacionalnog identiteta. Prema rezultatima popisa stanovništva, 1981. godine bilo je 9818 Crnogoraca u Hrvatskoj, a 2011. godine ih je 4517. Crnogorci u Republici Hrvatskoj, kao i pripadnici ostalih nacionalnih manjina, su organizovani po dva osnova: kroz udruženja ili društva i preko vijeća i predstavnika. Osnovni zadatak udruženja i društava je očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta crnogorske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, upoznavanje javnosti s tradicijom i kulturom Crne Gore, kao i doprinos ukupnim kulturnim događajima prostora na kojem žive pripadnici crnogorskog korpusa. Realizuju brojne aktivnosti u oblasti informisanja, izdavaštva, kao i različite kulturne

manifestacije. Preko vijeća ostvaruju svoja građanska prava. Ocijenjeno je da Nacionalna zajednica Crnogoraca u Zagrebu ima dobar položaj i da važi za jednu od najorganizovanijih nacionalnih zajednica, a nadaju se da će vremenom tako biti i u svim drugim sredinama u Hrvatskoj.

Udruženja se formiraju na dobrovoljnoj osnovi, a formirano ih je deset u deset gradova, s tim što nijesu još formirana u Dubrovniku i Vukovaru. Istakli su da značajna sredstva dobijaju za sufinansiranje projekata. Obilježavaju se Dani crnogorske kulture u saradnji sa matičnom državom, konkretno Ministarstvom kulture, Maticom crnogorskom i Hrvatskim građanskim društvom.

U oblasti informisanja već desetu godinu izlazi glasilo Nacionalne zajednice Crnogoraca "Crnogorski glasnik", kao i dvomjesečnik u kojem se bilježe sve značajne aktivnosti Crnogoraca u Republici Hrvatskoj, kao i informacije iz različitih oblasti, bitne za crnogorski korpus u Hrvatskoj. Kao dvogodišnjak izlazi "Ljetopis crnogorski" sa prikazom najznačajnijeg u tom vremenskom periodu, prvenstveno u kulturnoj sferi u Crnoj Gori i Hrvatskoj.

Od 2000. godine Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske je izdala oko 60 naslova u okviru biblioteka: "Luča", "Zeleni svesci", "Svjedočanstva vremena" i "Plodovi veza".

Kada je riječ o kulturnim manifestacijama, predstavnici Nacionalne zajednice Crnogoraca u Hrvatskoj organizuju: Petrovdanski sabor, na kojem učestvuje po jedna folklorna grupa iz Crne Gore, Lučindanske susrete na kojima nastoje približiti kulturu pojedinih regija u Crnoj Gori i predstavljaju različite gradove iz Crne Gore, Perojsku feštu i Dane crnogorske kulture.

Saopštili su da je u poslednjih desetak godina organizovano oko 30 izložbi likovnih radova. Takođe, realizuju manifestacije povodom obilježavanja Dana nezavisnosti i Dana državnosti Crne Gore. Intenzivirali su saradnju sa drugim nacionalnim manjinama Hrvatske, a realizuju se i zajednički projekti. U Zagrebu Udruženje Crnogoraca ima 500 članova. Jedino nijesu riješili pitanje crkve.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je izrazio posebno zadovoljstvo sastankom sa Nacionalnom zajednicom Crnogoraca i prilikom da u razgovoru sa njima čuje na koji način su organizovani, kako žive i koliko su zadovoljni tretmanom od strane državnih organa Republike Hrvatske. Istakao je da je veoma važna njihova saradnja sa Crnom Gorom i sa Republikom Hrvatskom. Saopštio je da je od predstavnika nadležnih državnih organa Republike Hrvatske Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode informisana da Hrvatska posebnu pažnju poklanja zaštiti i ostvarivanju prava nacionalnih manjina.

Član Odbora za ljudska prava i slobode doc.dr Srđa Popović je izrazio zadovoljstvo susretom sa Nacionalnom zajednicom Crnogoraca u Hrvatskoj i podsjetio kako je u prethodnim razgovorima upoznat da su Crnogorci u Hrvatskoj jedna od najorganizovanijih i najuspješnijih manjina. Takođe, istakao je da ga raduje činjenica što su se Crnogorci iz Hrvatske uključili u obilježavanje 200 godina od rođenja Petra II Petrovića Njegoša.

Na kraju prvog radnog dana, delegacija Odbora za ljudska prava i slobode prisustvovala je večeri čiji je domaćin bio Peđa Grbin, predsjednik Grupe prijateljstva Hrvatskog sabora sa Skupštinom Crne Gore.

Sastanak Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa predsjednikom i članovima Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora

Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore u sastavu: dr Halil Duković, predsjednik Odbora, dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika, članovi Odbora: doc. dr Srđa Popović, Kemal Zoronjić, Ljerka Dragičević i mr Dritan Abazović sastala se sa predsjednikom i članovima Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora u sastavu: Furio Radin, predsjednik i članovi: Vladimir Bilek, Boris Blažeković, Dragan Crnogorac, Mirela Holy, Veljko Kajtazi, Ivanka Roksandić, Deneš Šoja, Ana Mandac, Marijana Petir i Željko Mraz.

Sastanku je prisustvovao i ambasador Crne Gore u Republici Hrvatskoj, g-din Igor Građević.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora Furio Radin predstavio je rad i nadležnost Odbora. Istakao je da su u početku to bila dva odbora koja su se kasnije spojila, a da su od njegovih pododbora nastali Odbor za ravnopravnost spolova i Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Saopštio je da sada Odbor ima 15 članova i četiri spoljna člana. Posebno je naglasio aktivnu saradnju Odbora sa Pučkom pravobraniteljicom i pravobraniteljicama za djecu, osobe s invaliditetom i ravnopravnost spolova i saopštio da one prisustvuju gotovo svakoj sjednici Odbora.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore dr Halil Duković je zahvalio na dosadašnjoj pomoći koju je Republika Hrvatska pružila Crnoj Gori na putu evropskih integracija, a takođe je čestitao Hrvatskoj na skorom punopravnom članstvu u Evropskoj uniji. Upoznao je predsjednika i članove Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora s aktivnostima i radom Odbora za ljudska prava i slobode. Naglasio je da Odbor osim zakonodavnih aktivnosti, realizuje i brojne druge, prvenstveno, javne tribine u gradovima širom Crne Gore kako bi građane upoznali sa zakonima i doprinijeli njihovoj boljoj implementaciji. Pored toga, Odbor je organizovao niz posjeta ustanovama, među kojima su Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, Zavod "Komanski most", Dječiji dom "Mladost", kako bi se članovi Odbora na terenu uvjerali u kom stepenu se poštuju ljudska prava lica smještenih u tim ustanovama. Istakao je da se stanje u oblasti ljudskih prava u Crnoj Gori iz dana u dan poboljšava. Takođe, istakao je da Odbor ima veoma dobru saradnju sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, koji prisustvuje brojnim sjednicama Odbora, a po pozivu, učesvovao je i na javnim tribinama koje je Odbor organizovao, kao i u svim posjetama institucijama.

Članovi Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore posebno su se interesovali za način učešća spoljnih članova u radu Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, kao i način izbora tih članova. Takođe, interesovao ih je i način praćenja realizacije preporuka pravobranitelja i zaključaka Odbora, odnosno Hrvatskog sabora donešenih povodom razmatranja izvještaja.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Furio Radin je pojasnio način izbora spoljnih članova, navodeći da njih predlaže Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove na osnovu javnog poziva, a imenuje ih Sabor. Saopštio je da spoljni članovi Odbora dolaze iz reda istaknutih javnih, stručnih i naučnih radnika i vjerskih zajednica. Spoljni članovi ravnopravno učestvuju u radu Odbora, ali bez prava glasa, a mandat im traje koliko i poslanicima i primaju nadoknadu za rad. Saopštio je da se preporuke pravobranitelja prate na način što sami pravobranitelji u narednom godišnjem izvještaju navode koji organi poštuju, odnosno ne poštuju njihove preporuke, a i putem izvještaja koje državni organi, shodno zakonima, podnose Parlamentu. Istakao je da se i njihov Odbor bavio pitanjima poštovanja ljudskih prava najugroženijih kategorija stanovništva, problemima u zatvorima, određenim specijalizovanim ustanovama za boravak lica, problemima u radu zdravstvenih službi, a takođe su se bavili i određenim skandalima u vezi sa radom tajnih službi. Značajan broj sjednica je bio

zatvoren za javnost. Pučka pravobraiteljica i ostale pravobraniteljice učestvuju na skoro svim sjednicama Odbora i zajedničkim radom se doprinijelo poboljšanju ljudskih prava u Hrvatskoj. Generalno posmatrano, u Hrvatskoj se mogu izdvojiti dva perioda u sistemu zaštite ljudskih prava: period do 2000. i period nakon 2000. godine.

Mirela Holy je ocijenila da je oblast ljudskih prava u Hrvatskoj dosta dobro uređena, posebno su kvalitetni zakoni, ali je neophodno raditi na njihovoj implementaciji, jer se u radu institucija sistema događaju propusti, zbog čega je potrebno u većoj mjeri primjenjivati i kaznene odredbe propisane zakonima. Mišljenja je da je prevencija određenih pojava jako bitna, kao i edukacija.

Poslanik mr Dritan Abazović se interesovao za saradnju Odbora sa nevladinim sektorom, konkretno, na koji način su predstavljene vjerske i nacionalne zajednice i na koji način se bira predstavnik vjerskih zajednica, da li međusobnim dogovorom predstavnika različitih vjerskih zajednica i da li postoji princip rotacije.

Željko Mraz je odgovorio da su u Odboru dva predstavnika vjerskih zajednica, jedan je iz reda katoličke zajednice i drugi koji predstavlja sve ostale vjerske zajednice, a bira se na osnovu javnog poziva koji se upućuje za izbor spoljnih članova Odbora. Takođe, sprovode se konsultacije unutar i među vjerskim zajednicama.

Poslanica Ljerka Dragičević je saopštila da je predstavnica hrvatske manjine u Crnoj Gori, da je jedina žena od perioda kralja Nikole koja je bila nosilac liste i da je predsjednica Hrvatske građanske inicijative u Crnoj Gori, takođe žena. Saopštila je da su članovi Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore samo iz reda poslanika i da ne postoji mogućnost da Odbor ima spoljne članove. Na pitanje da li Poslovnikom o radu Hrvatskog sabora definisana mogućnost da odbori imaju spoljne članove odgovoreno je da je to definisano Poslovnikom, od 2000. godine kada se javila ideja da bi dobro bilo u rad odbora uključiti predstavnike civilnog sektora, pa je Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u početku ima šest spoljnih članova, a kasnije se broj smanjio na četiri. Istakao je da svi odbori imaju spoljne članove tako da ih je u Hrvatskom saboru oko 100.

Poslanik Srđa Popović je upitao da li se pripadnici manjinskih naroda suočavaju sa problemima prilikom zapošljavanja.

Poslanik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora Veljko Kajtazi, navodeći da je nedavno bio u Crnoj Gori i susreo se sa predstavnicima Ministarstva za ljudska i manjinska prava, saopštio je da je posjetio Kamp Konik u kome žive raseljena i interno raseljena lica, pretežno Romi i ocijenio da žive u veoma teškim uslovima. Saopštio je da u Hrvatskoj imaju posebnu izbornu jedinicu, oko 4000 Roma je izašlo na izbore, a bilo je 12 kandidata. Istakao je da imaju i vijeća na nivou gradova i županija. Takođe, saopštio je da postoji i Romsko nacionalno vijeće koje je po prvi put u toku 22 godine dobilo sredstva iz državnog budžeta. Dobili su proctor od 350 metara kvadratnih.

Poslanik Kemal Zoronjić, navodeći da crnogorski parlament ima 81 poslanika, saopštio je da su tri poslanika iz Bošnjačke stranke, potpredsjednik Skupštine i potpredsjednik Vlade. Upitao je kako vlast u Hrvatskoj vodi računa o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda.

Furio Radin, predsjednik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je saopštio da je o proporcionalnoj zastupljenosti manjina još teško govoriti, više je riječ o njihovom simboličnom predstavljanju. Obezbijedeno je da sve istorijske manjine budu prisutne u Parlamentu, italijanskoj i mađarskoj manjini je to garantovano međunarodnim ugovorom, a za srpsku nacionalnu zajednicu su zagarantovana tri mjesta, dok za ostale manjine važi sistem grupnog predstavljanja.

Poslanica Mirela Holy je saopštila da državna uprava na nižem nivou ima zakonsku obavezu da shodno procentu učešća u ukupnom stanovništvu obezbijedi učešće manjina u obavljanju javnih poslova, ali se ta obaveza ne odnosi na funkcionere u Vladi.

Dragan Crnogorac je saopštio da su Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina srpskoj nacionalnoj manjini garantovana četiri mjesta pomoćnika ministara i to: pomoćnik ministra pravde, kulture, obrazovanja i unutrašnjih poslova.

Poslanica Ana Petir je upitala poslanicu Ljerku Dragičević kakav je status hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori, da li je to zakonom regulisano, sa kojim problemima se suočavaju, budući da su joj se Hrvati iz Crne Gore nekad žalili na problem u vezi sa povraćajem imovine. Upitala je kako se finansira Hrvatska zajednica u Crnoj Gori, posebno kulturne aktivnosti koje realizuju.

Poslanica Ljerka Dragičević je saopštila da od donošenja Ustava 2007. godine, Hrvati u Crnoj Gori imaju sva prava, a to su autohtone manjine u Crnoj Gori. U preambuli Ustava su navedeni, zajedno sa Crnogorcima, Srbima, Bošnjacima, Albancima i Muslimanima. Zakonom o izboru odbornika i poslanika definisan je manji census za Hrvate, 0,35%, a na parlamentarnim izborima održanim u oktobru 2012. godine, Hrvatska građanska inicijativa je prvi put izašla samostalno, a dobili su jedno mjesto u Parlamentu. Saopštila je da ima Hrvata i u drugim partijama. U vezi sa finansiranjem, istakla je da se određena sredstva dodjeljuju preko Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, u cilju afirmacije kulture manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Dragan Crnogorac je upitao kakav je sistem pristupa pravdi u Crnoj Gori, da li postoji sistem besplatne pravne pomoći, a predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da je donesen Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći i da se nada da će se njegovom implementacijom obezbijediti pristup pravdi i za lica koja zbog lošeg socijalnog statusa nijesu u mogućnosti da to obezbijede.

Veljko Kajtazi je upitao šta Crna Gora preduzima na poboljšanju položaja Roma u Crnoj Gori, posebno onih koji borave u Kampu Konik, a više od deset godina su tu.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da je Crna Gora za raseljena i interno raselejna lica učinila mnogo, da je Crna Gora bila utočište za oko 100 000 izbjeglica koji su svoju bezbjednost i spas od ratnih sukoba pronašli u Crnoj Gori, kao i da uprkos činjenici da već više od deset godina nema sukoba, oni još uvijek žive u Crnoj Gori, jer je smatraju bezbjednom i sigurnom zemljom. Istakao je da Crna Gora ne može samostalno riješiti sve njihove probleme, već je neophodno pomoć i zemalja porijekla i međunarodne zajednice.

Ambasador Građević je naveo da je ministar rada i socijalnog staranja Vlade Crne Gore nedavno imao posjetu Kosovu i da je dogovoreno da se izbjeglicama sa Kosova obezbijede dokumenta države Kosovo.

Deneš Šoja, poslanik, predstavnik mađarske nacionalne manjine, je saopštio da su bilateralnim sporazumom između Mađarske i Hrvatske garantovana određena prava manjinama, prvenstveno pravo na obrazovanje, informisanje, očuvanje kulturnog identiteta, a da su problem sa kojima se suočavaju prvenstveno ekonomske prirode, prouzrokovani finansijskom krizom.

Na kraju sastanka zaključeno je da su zakoni iz oblasti ljudskih i manjinskih prava kvalitetni u obje zemlje, ali više treba raditi na njihovoj implementaciji.

Sastanak Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa predsjednikom Odbora za vanjsku politiku Miloradom Pupovcem i članovima Odbora za vanjsku politiku i Odbora za evropske integracije, Toninom Piculom, Igorom Kolmanom i Damirom Matuljanom

Na sastanku sa predsjednikom Odbora za vanjsku politiku Miloradom Pupovcem i članovima Odbora za vanjsku politiku i Odbora za evropske integracije, Toninom Piculom, Igorom Kolmanom i Damirom Matuljanom Delegacija Odbora za ljudska prava i slobode upoznata je sa iskustvima Republike Hrvatske na putu ka Evropskoj uniji, modelom koji je

Hrvatska primjenjivala za vođenje pregovora i načinom na koji je Hrvatski sabor veoma aktivno učestvovao u pregovaračkom procesu, jer je Hrvatska imala Nacionalni odbor za praćenje pregovora sa Evropskom unijom.

Predsjednik Odbora za vanjsku politiku Milorad Pupovac je posebno važnim i zahtjevnim ocijenio Poglavlje Pravosuđe i osnovna prava sa kojim je Hrvatska završila, a Crna Gora počela pregovore sa Evropskom unijom. Ocijenio je da je proces pregovaranja sa Evropskom unijom bio istovremeno i proces harmonizovanja međuetničkih odnosa u državi. Saopštio je da je veoma važna saradnja svih zemalja u regionu, kao i zajednički naponi na planu zaštite i unapređenja ljudskih prava. I u Hrvatskoj i Crnoj Gori potrebno je raditi na unapređenju ljudskih prava, pa je važna i razmjena iskustava. Obecao je pomoć Odbora za vanjsku politiku Skupštini Crne Gore, u svim stvarima koje su u domenu njihove nadležnosti.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore dr Halil Duković je zahvalio na pomoći koju je Republika Hrvatska do sada pružila Crnoj Gori, izražavajući nadu da će tako biti i u narednom periodu. Ocijenio je da što zemlja više bude napredovala na putu evropskih integracija, veći će biti stepen poštovanja ljudskih prava i sloboda svih građana.

Poslanik mr Dritan Abazović je saopštio da je Odbor za međunarodne odnose i evropske integracije izmjenama Poslovnika Skupštine Crne Gore u julu 2012. godine, podijeljen na dva Odbora. S obzirom na iskustvo koje je imao poslanik Tonino Picula, član Odbora za vanjske poslove, bivši ministar vanjskih poslova u periodu kad su se vodili pregovori sa Evropskom unijom, potpredsjednik Parlamentarne skupštine OEBS-a, koji je posmatrao izbore u brojnim zemljama, pa i u Crnoj Gori, poslanik Abazović mu je postavio pitanje kako je Hrvatski sabor imao uticaj na pregovaračku politiku Hrvatske, navodeći da se novoformirani Odbor za evropske integracije Skupštine Crne Gore iako veoma aktivan, već susreće sa određenim problemima u radu. Smatra da je neophodno uspostaviti saradnju sa Vladom. Saopštio je da je za svako pregovaračko poglavlje propisana tajnost dokumenata i da bi poslanici snosili krivičnu odgovornost ukoliko bi neku pregovaračku poziciju iznijeli u javnost. Upitao je kako je hrvatski Odbor za evropske integracije bio postavljen u odnosu na Vladu i da li je postojala tajnost pregovaračkih pozicija.

Predsjednik Odbora za vanjske poslove Milorad Pupovac je saopštio da je u Hrvatskoj postojao Nacionalni odbor za praćenje pregovora, a da je na čelu Odbora bio predstavnik opozicije. Preporučio je da se sastav pregovaračkog tima ne mijenja, već da u kontinuitetu u njemu budu isti ljudi koji su posvećeni pregovorima. Uloga parlamenta u cjelokupnom procesu pregovora zavisi od same države i pristupa za koji se opredijeli. A kada je riječ o tajnosti, istakao je da sve što domaći politički subjekti žele prikriti, Evropska komisija neće, pa se na njihovom web sajtu mogu pronaći svi podaci. Preporučio je model koji je imala Hrvatska prilikom vođenja pregovora sa Evropskom unijom. Smatra da na sjednicama Odbora treba da djeluju svi jedinstveno, u interesu države, a ne uskopartijskih interesa i radi dobijanja političkih poena. Veoma je važno utvrditi pravu mjeru između prava javnosti da zna i prava na tajnost podataka. Ocijenio je da se većina zemalja iz regiona suočava sa istim i sličnim problemima. To su pitanje obezbjeđivanja besplatne pravne pomoći, zabrana diskriminacije, politika nadzora nad radom državnih organa, zaštita prava pripadnika tzv. "ranjivih" kategorija stanovništva, funkcionalnost sudova i nezavisnost pravosuđa. Istakao je da je saradnja sa međunarodnim organizacijama za ljudska prava, prvenstveno sa Savjetom Evrope i OEBS-om, veoma korisna za razvijanje i poštovanje ljudskih prava u državi. Naglasio je da je proces pregovaranja sa Evropskom unijom bio i proces harmonizovanja međuetničkih odnosa u državi. U sam pregovarački proces veoma je važno od početka uključiti predstavnike civilnog sektora, kao i predstavnike manjinskih zajednica.

Tonino Picula je saopštio da sa ljudskim pravima treba biti veoma oprezan, posebno u procesu digitalizacije, jer uvijek postoji mogućnost da se ti podaci distribuiraju na načine koji nijesu demokratski. Osjećaju se tendencije koje pokušavaju revidirati stepen dostignutih ljudskih prava i sloboda, a u ovom periodu se javlja i generacija novih ljudskih prava, kao što su prava

lica različite seksualne orijentacije, za koja Evropa u posljednje vrijeme iskazuje posebni senzibilitet.

Članovi ovih dvaju Odbor obećali su punu pomoć Crnoj Gori na njenom putu evropskih integracija, što je Hrvatska i do sada radila, a posebno su istakli da će pružiti pomoć kao poslanici u Evropskom parlamentu, od jula 2013. godine.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je zahvalio na svoj dosadašnjoj pomoći i izrazio nadu da će ubuduće ona biti još kvalitetnija i sveobuhvatnija.

Sastanak Delegacije Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa Predsjednicom i članovima Odbora za ravnopravnost spolova

Predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova, Nansi Tireli je upoznala crnogorsku Delegaciju sa nadležnostima Odbora kojim predsjedava i navela da Odbor ima 13 članova, od kojih su tri muškarca. Saopštila je da se u zavisnosti od toga u kojoj regiji Hrvatske žive, žene suočavaju sa različitim problemima, a njihovo učešće u javnom i političkom životu je na različitom stepenu. Poseban akcenat stavljen je na aktiviranje žena iz ruralnih područja i njihovo osvješćivanje u cilju veće društvene participacije. Stanje se poboljšava svakim danom, ali treba mnogo raditi na edukaciji, jačanju svijesti i snaženju institucija koje bi pružale ženama adekvatnu pomoć kako bi mogle da se posvete i porodici i poslu. U vezi sa učešćem žena u političkom životu, istakle su da postoji kvota od 40% žena na izbornim listama, ali se ona u praksi ne primjenjuje, jer ne postoje sankcije za nepoštovanje te kvote, tako da je na partijama da same odluče. U Hrvatskom saboru od 151 poslanika, 39 je žena, odnosno 26%.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je saopštio da Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore ima 11 članova, od kojih je jedan muškarac. Položaj žena u Crnoj Gori se značajno poboljšao i žene čine većinu zaposlenih u zdravstvu, prosveti i sudstvu.

Zamjenica predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Ljiljana Đurašković koja je i član Odbora za rodnu ravnopravnost je saopštila da je Crna Gora tradicionalno društvo, ali da se žene bore za svoju poziciju, da ih je sve više u politici, da u Skupštini od 81 poslanika, ima 14 žena, odnosno 17,2%, kao i da je po Zakonu o izboru odbornika i poslanika, obaveza da na izbornim listama bude 30% žena, ali još uvijek nije uvedena kvota da ih i u Skupštini bude toliko, jer nije utvrđeno da redosled na listi mora biti takav da bi im se omogućilo da ih je 30% u Parlamentu. U Crnoj Gori postoje tri žene ministarke, a povećava se broj žena koje su na važnim funkcijama na državnom i lokalnom nivou. Naglasila je da Odbor za rodnu ravnopravnost, tradicionalno, 8. marta organizuje Ženski parlament kada žene iz civilnog sektora i vanparlamentarnih partija imaju priliku da postavljaju pitanja ministrima u Vladi Crne Gore. Na posljednjoj sjednici Ženskog parlamenta najviše pitanja bilo je upućeno Ministru zdravlja i Ministru rada i socijalnog staranja, što je i očekivano zbog problema sa natalitetom i zapošljavanjem žena.

Poslanica Ljerka Dragičević koja je i član Odbora za rodnu ravnopravnost je saopštila da je ona bila nosilac liste na parlamentarnim izborima održanim u oktobru 2013. godine, da je predsjednica njihove partije takođe žena, koja je i ministrica bez portfelja u Vladi Crne Gore. Naglasila je da je Skupština Crne Gore 1. marta 2013. godine donijela Zakon o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, kao i da se Crna Gora priključila Kampanji protiv nasilja nad ženama "Jedna milijarda ustaje". Podsjetila je i da je prije tri godine učestvovala na Konferenciji u Turkmenistanu na temu "Žene u politici".

Poslanik doc. dr Srđa Popović je istakao da u Budvi, opštini iz koje dolazi, žene zauzimaju veoma važne funkcije, navodeći da su žene direktorice dvije osnovne škole, srednje škole, turističke organizacije, žena je glavni administrator Opštine, menadžer, šefica katastra, direktorica HTP Budvanska rivijera, a da ih je 30% u lokalnom parlamentu.

Predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora je navela da se od 1990-ih godina broj žena u politici u Hrvatskoj povećavao. U prvom sazivu Hrvatskog sabora bilo ih je 4,6%, dok ih je sada 26%. Sada imaju četiri ministricе (vanjskih poslova i evropskih integracija, kulture, socijalne politike i mladih i graditeljstva i prostornog uređenja). Saopštila je da je Zakonom o ravnopravnosti spolova propisano da na izbornim listama 40% treba da budu zastupljene žene, ali da nijesu propisane ankcije u slučaju nepoštovanja norme, tako da se planiraju izmjene Zakona kako bi se žene izborile za veću zastupljenost u Hrvatskom saboru. Saopštila je da Odbor ima veoma dobru saradnju sa organizacijama civilnog društva i da često organizuju tematske sjednice. Saopštila je da su i u Hrvatskoj žene zastupljene u značajnoj mjeri u zdravstvu, prosveti i sudstvu, ali da kvota o 40% žena na izbornim listama nije zaživjela u praksi, jer nijesu bile propisane kaznene odredbe. Problematika sprečavanja nasilja nad ženama je veoma dobro pokrivena u Hrvatskoj. U partiji kojoj pripada (SDP Hrvatske) od 59 poslanika, 21 je žena, u Rijeci iz koje dolazi, od 11 odbornika SDP-a, šest je žena.

Ivanka Roksandić je saopštila da je i hrvatsko društvo veoma tradicionalno, ali da se poslednjih godina, posebno od donošenja Zakona o rodnoj ravnopravnosti 2008. godine, stanje puno poboljšalo. Mišljenja je da posebnu pažnju treba posvetiti ženama na selu i razvijanju njihove svijesti o potrebi uključivanja u javni život i politiku, kao i njihovom zapošljavanju. Mišljenja je da posebno treba osnažiti institucije za pomoć ženama, kao što su vrtići, škole. Istakla je da u županijama i gradovima imaju Povjerenstva za prava žena i ravnopravnost spolova. Nedavno je Hrvatski sabor donio Zakon o dadiljama. Ocijenjeno je da Hrvatska ima dobre zakone, ali je neophodno poboljšati njihovu implementaciju i uticati na žene da budu aktivnije u zaštiti svojih prava i interesa.

Tajana Broz iz Centra za edukaciju i istraživanja, koja je spoljni član Odbora, saopštila je da organizacija kojoj pripada djeluje 16 godina u Hrvatskoj, a da su otvoreni za saradnju sa svim subjektima koji se bave zaštitom prava žena. Realizovali su brojna istraživanja, ali sprovode i kontinuirane edukacije, putem seminara i okruglih stolova o ženskim pravima, a također su učestvovali u izradi nacionalnih politika za ravnopravnost spolova. U toku su aktivnosti koje se odnose na izbore za Evropski parlament i saopštila je da je 38% žena na izbornim listama za Evropski parlament.

Marija Vukobratović iz Koprivnice je saopštila da u gradu iz kojeg dolazi postoji veliki broj žena koje se bave politikom, a dobro funkcioniše povjerenstvo za ravnopravnost spolova. Uz gradonačelnicu, sve su žene načelnice, a samo je jedan muškarac načelnik. Izrazila je nadu da će nakon lokalnih izbora žene zauzeti veoma važna mjesta u lokalnim upravama.

Silvija Dološić je saopštila da se u njenoj Županiji osjeća jaz između žena i muškaraca, a posebno je veliki problem žena iz ruralnih oblasti. Izrazila je nadu da će se u skorijoj budućnosti stanje poboljšati, uz napore svih relevantnih subjekata.

Predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora je saopštila i kako su nedavno zahtijevale tumačenje odredbe Zakona o ravnopravnosti spolova po kojoj žene treba da budu zastupljene na izbornim listama 49% od trećeg izbornog ciklusa i da su dobili tumačenje po kojem se treći izborni ciklus računa odvojeno za lokalne i za parlamentarne izbore, pa će, shodno tome, norma početi da se primjenjuje tek od 2017. godine, zbog čega planiraju izmjenu Zakona. Saopštila je da se zalaže za veću zastupljenost žena u politici i istakla da je u Stranci laburista kojoj pripada predložila da donesu odluku da se nijedna lista ne odobri ukoliko ne zadovolji kriterijum da 40% žena bude na listi i to se u praksi realizovalo, sem u slučaju dvije liste iz ruralnih područja gdje iz objektivnih razloga nije mogao biti ispunjen ovaj uslov.

Sagovornici su izrazili zadovoljstvo ovim susretom i izrazili nadu da će položaj žena u obje zemlje u narednom periodu biti još bolji.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković